

گراهام گرین

پایان رابطه

احد علیقلیان

گراهام گرین
پایان رابطه

احد علیقلیان

30book

بنگاه ترجمه و نشر
کتاب پارسه

سرشناسه: گرین، گراهام، ۱۹۰۴-۱۹۹۱. Greene, Graham
عنوان و نام پدیدآور: پایان رابطه / گراهام گرین: ترجمه احد علیقلیان.
مشخصات نشر: تهران، نامک، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۲۶۳ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۲۱-۲۹-۳

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.

یادداشت: عنوان اصلی: The End of the Affair, 1975

یادداشت: عنوان دیگر پایان یک ارتباط.
موضوع: داستان‌های انگلیسی - قرن ۲۰.
شناسه افزوده: علیقلیان، احد، ۱۳۲۸-، مترجم.
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۲ ۴۲ ک ۳ / PZ.
رده‌بندی دیویی: ۸۲۳/۹۱۲
شماره کتابشناسی ملی: ۲۰۶۲۷۴۳

■ پایان رابطه

ترجمه احد علیقلیان
گراهام گرین
بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه
آماده‌سازی و تولید:
طراحی و گرافیک: پرویز بیانی
چاپ و صحافی: آرانسا
نوبت و شمارگان: چاپ اول ۱۳۹۵، ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

هرگونه بهره‌برداری از کتاب بدون اجازه ناشر ممنوع است.

بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه

● تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، خیابان شهیدای ژاندارمری شرقی، پلاک ۷۴.

● طبقه دوم، تلفن، ۶۶۴۷۷۴۰۵

● www.parsehbook.com / info@parsehbook.com ●

دل آدمی نهانخانه‌هایی دارد که رخنه رنج
به آن‌ها هستی می‌بخشد

نون بلوآ

30book

فهرست

۹	پیش‌گفتار مترجم
۲۳	دفتر اول
۷۵	دفتر دوم
۱۲۹	دفتر سوم
۱۷۵	دفتر چهارم
۱۸۹	دفتر پنجم

پیش‌گفتار مترجم

هنری گراهام گرین در ۱۲ اکتبر ۱۹۰۴ در برکستد، هرتفوردشر، انگلستان به دنیا آمد. او پسر چارلز هنری گرین و ماریون ریچموند گرین عموزاده رابرت لوئیس استیونسن، رمان‌نویس نامور انگلیسی و اولین الگوی ادبی گراهام گرین، بود. در چهارده سالگی او را به مدرسه شبانه‌روزی برکستد فرستادند که پدرش مدیر آن بود. در آنجا خود را میان وفاداری به پدر و وفاداری به دوستان هم‌مدرسه‌ایش که با اقتدار مدیر سر ناسازگاری داشتند دودل می‌بیند. گرین بعدها همچنان معتقد بود که موضوع اصلی 'وفاداری دوپاره' در رمان‌هایش ریشه در تجربه ایام نوجوانیش داشت. در سال ۱۹۲۲ وارد کالج پی‌لیول، آکسفورد، شد و در سال ۱۹۲۵ با مدرک لیسانس تاریخ از آنجا فارغ‌التحصیل شد.

در هفده سالگی دچار افسردگی شدید شد. دوستانش بر این گمان بودند که دیدار وسواس‌گونه او از مناطق حادثه‌خیز و خطرناک در سال‌های بعد شگردی بود برای ظفره‌رفتن و پرهیز از خودکشی که در مذهب کاتولیک گناه کبیره به‌شمار می‌آید. بی‌سبب نیست که گرین سفرهای بسیار کرد، به مکزیک و کوبا و هایتی تا لیبریا و

سیرالئون و هندوچین. حاصل این سفرها چند سفرنامه، جاده‌های بی‌قانون (درباره مکزیک)، سفر بی‌نقشه (درباره لیبریا) و آشنایی با صحنه‌های چند رمان مشهورش بود. از حوادث مهم زندگیش گرویدن او در بیست و یک‌سالگی به مذهب کاتولیک رومی بود.

گرین ولعی سیری‌ناپذیر به کتاب‌خوانی داشت و بسیار پرکار و در نوشتن بسیار منضبط بود. حاصل زندگی طولانی و پربار او ۲۲ رمان، ۷ نمایش‌نامه، ۱۲ فیلم‌نامه، ۴ کتاب ویژه کودکان، ۲ زندگی‌نامه شخصی به نام‌های یک‌جور زندگی (۱۹۷۱) و راه‌های گریز (۱۹۸۰)، چند مجموعه داستان کوتاه، چند مجموعه مقالات انتقادی، کتاب شعر و بیش از ۵۰۰ نقد فیلم بود، که بین سال‌های ۱۹۳۵ تا ۱۹۴۰ که منتقد فیلم مجله اسپکتور و مجله نایت اند دی بود آن‌ها را نوشت. معروف‌ترین فیلمی که براساس فیلم‌نامه خود او ساخته شد فیلم مرد سوم (۱۹۴۹) با بازیگری اورسن ولز بود که بسیاری از منتقدان سینما آن را در شمار ده فیلم برتر قرن بیستم قرار می‌دهند. با این همه، گرین شهرتش را بیش‌تر مدیون رمان‌هایش است که بسیاری از آن‌ها به مدت چند دهه جزو پرفروش‌ترین کتاب‌ها بوده، توفیقی که کم‌تر نویسنده‌ای به آن دست یافته است.

از جمله رمان‌های بسیار مشهورش می‌توان به مرد درون (۱۹۲۹)، قطار استانبول (۱۹۳۲)، صخره برایتین (۱۹۳۸)، مأمور معتمد (۱۹۳۹)، قدرت و جبروت (۱۹۴۰)، وزارت ترس (۱۹۴۳)، اصل ماجرا (۱۹۴۳)، پایان رابطه (۱۹۵۱)، امریکایی آرام (۱۹۵۵)، مأمور ما در هاوانا (۱۹۵۸)، کنسول افتخاری (۱۹۷۳)، عامل انسانی (۱۹۷۸) و عالیجناب کیشوت (۱۹۸۲) اشاره کرد.

در سال ۱۹۸۶ در روسیه پول هنگفتی بابت حق تألیف معوقه کتاب‌هایش به او می‌رسد که بیش‌تر آن را به بنیاد کمک به کودکان بازمانده حادثه چرنوبیل اهدا می‌کند. گراهام گرین در ۳ آوریل ۱۹۹۱ در هشتاد و هفت سالگی به دنبال بیماری خونی در ووی سوئیس می‌میرد و در گورستانی در شهر ژنو نزدیک گور دوست صمیمی‌اش چارلی چاپلین به خاک سپرده می‌شود.

از جمله جوایز و افتخارات فراوانی که نصیب او گشت فقط به ذکر چند نمونه بسنده می‌کنیم: جایزه شکسپیر (۱۹۶۹)، جایزه جان دوس پاسوس (۱۹۸۰)، نشان لژیون دونور (۱۹۶۷)، دکترای افتخاری از دانشگاه‌های ادینبرو (۱۹۶۷)، آکسفورد (۱۹۷۹) و کیمبریج (۱۹۸۸). تنها افتخار عمده‌ای که نصیبش نشد جایزه نوبل ادبیات بود که بارها نامزد دریافت آن شده بود. وقتی بدانیم که از آغاز اعطای این جایزه در سال ۱۹۰۱ در میان نویسندگان نام‌آوری که شایسته دریافت این جایزه بودند نام غول‌هایی چون تالستوی، ایبسن، زولا، چخوف، استریندبرگ، تامس هاردی، ریلکه، هنری جیمز، جوزف کنراد، مارسل پروست، جیمز جویس و یرجینیا وولف به چشم می‌خورد، درمی‌یابیم که بی‌نصیبی گرین چیزی از قدر و منزلت وی نمی‌کاهد. برایان فورس موضوع را از منظر دیگری نگاه می‌کند و می‌پرسد: «کیست که بتواند بی‌درنگ از میان آخرین برندگان جایزه نوبل ادبیات سه‌تن را نام ببرد؟»

گرین منتقد ادبی برجسته‌ای نیز بود، به‌ویژه منتقد آثار دیکنز و جیمز که آثارشان را بسیار می‌پسندید. در اهمیت شخصیت ادبی و آثار او همین بس که بگوییم در زمان حیاتش چهار زندگی‌نامه مفصل از زندگی او پرداخته شد (به قلم نورمن شری، مایکل شلدن، دابلیو. جی. وست و آنتونی ماکلر).

یکی از درون‌مایه‌های اصلی رمان‌های گرین انسان همیشه تحت تعقیب است که به نظر او حقیقت سرنوشت بشر را نمایان می‌کند؛ و دلمشغولی‌اش مصیبت انسان هبوط کرده، دوبارگی‌های ذهن آدمی، جاذبه پنهانی و مودیانة شر، جاذبه خیر، و بی‌معنایی (زندگی، زشتی و پلشتی) جامعه است. جهانی که گرین توصیف می‌کند بیشتر جهان آدم‌های شهری بی‌ریشه و دل‌کنده از ایمان است که او آن را با وضوحی چشمگیر و تخیلی ستودنی ترسیم و با تعبیر نفرت و انزجاری حیرت‌انگیز از آن یاد می‌کند. جهانی که در آن همیشه عشق و نفرت به هم آمیخته است. گرین در باب این جهان تأمل می‌کند و آن را با دهشت و شفقت، هردو، بر خواننده عرضه می‌دارد.

در رمان‌های او مفاهیم 'خیر' و 'شر' مهم‌تر از 'زیبایی' و 'برازندگی' یا حتی 'درست' و 'نادرست' جلوه‌گری می‌کند. از نظر گرین 'درست' و 'نادرست' موضوع آداب‌دانی اجتماعی یا نوعی قانون عرفی و سنتی است که بی‌درنگ و اندیشه پذیرفته می‌شود، اما انتخاب میان خیر و شر انتخاب هولناک، مهم و سرنوشت‌سازی است که یک‌ایک آدمیان با آن روبه‌رو می‌شوند. زندگی شهری که گرین در رمان‌هایش به تصویر می‌کشد آمیزه‌ای است از چیزهای شرارت‌بار، شیطانی، نفرت‌انگیز و رمانس. گرین 'وقایع‌نگار' جدی عشق‌گناه‌آلود، گناه و رستگاری است. او زندگی را با زندگی‌نامه و داستان را با واقعیت به هم می‌آمیزد که به نظر عده‌ای از صاحب‌نظران آمیزه‌ای بس خطرناک است.

در پاسخ کسانی که می‌گفتند داستان‌هایش بازتاب زندگی خودش است می‌گفت: «کاش نوشتن به همین راحتی بود.» و رنج روحی و توان فوسا و حالات جنون‌آسای نویسنده به هنگام نوشتن را به آنان یادآور می‌شد. میان گزارش‌های مستند او از حوادث جنگ ویتنام (گرین روزنامه‌نگار برجسته‌ای نیز بود) و نوشته‌ او درباره‌ همان حوادث در قالب یک رویداد ادبی دراماتیک، رمان امریکایی آرام، یک دنیا فاصله هست.

گرین آموزه کاتولیکی را با درون‌مایه‌های شخصی مربوط به خیانت، گمگشتگی، بی‌رحمی و شر به هم می‌آمیزد. معتقد است که ایمان به خدا به زندگی آدمی کیفیتی شاعرانه می‌بخشد. و رنج و یادآوری رنج تنها ابزاری است که می‌توانیم با آن با وضعیت انسان ارتباط برقرار کنیم و رنج است که ما را با اساطیر مسیحیت پیوند می‌زند و ما را جزئی از آن می‌گرداند.

حس لعنت ابدی چونان واقعیتی جالب و هراس‌انگیز بر تخیل گرین غلبه داشت. اما در رمانی که پیش رو دارید تأکید او نه بر گناه کبیره و دوزخ و لعنت ابدی بلکه بر قداست و پادرمیانی خدا در زندگی انسان‌ها و امکان وقوع معجزه و بهره‌مندگشتن از موهبت فیض و رحمت الهی است.

از دیگر موضوعات این رمان حسادت است که محصول آمیزه مرگبار عشق و

«پایان رابطه» را یک رمان‌نویس روایت می‌کند، اما این نه رمانی درباره نوشتن، که داستان تلاقی عشق و ایمان است. عشق، نفرت و حسادت تابع ریاضی انگیزه‌های غریزی هستند که پیوسته در تلاشند یکدیگر را از میدان به در کنند. نبوغ گراهام گرین در این کتاب، در روایت داستان از زبان فردی بی‌ایمان است که تناقض‌های سرگیجه‌آور عشقی پرشور و بحرانی روانی را به تصویر می‌کشد.

